

OKULÖNCESİ VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINDA ÖZEL EĞİTİM DERSLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Alperen AVCI*, Derya KAYIRAN**

Özet

Eğitim tarihi boyunca öğretmen yetiştirme sürecinde birçok değişiklik meydana gelmiştir. Ülkemizde öğretmen yetiştirme ile ilgili önemli değişikliklerden bir tanesi 1997 yılında öğretmenlik meslek programlarının eğitim fakültelerine devredilerek YÖK koordinasyonuna alınması olmuştur. 1997 yılında öğretmenlik meslek programlarının eğitim fakültelerine devredilmesiyle nitelikli öğretmen yetiştirilmesi yolunda önemli bir adım atılmıştır. 1998 yılında güncellenen öğretmen yetiştirme programlarında 2006 ve 2018 yılında tekrar bir güncellemeye gidilmiştir. Bu değişim ve güncellemelerden en çok etkilenen öğretmen yetiştirme programları okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programları olmuştur. Çünkü okulöncesi ve sınıf öğretmenliği çocuğun bütünsel gelişimine destek sağlaması açısından diğer öğretmenlik programlarından ayrılmaktadır. Bu araştırmanın amacı; 1998 ve 2006 okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitime yönelik derslerin içerik, saat, akts ve ders türünü yeni program ile karşılaştırmak, tartışmak özel eğitimde erken tanı ve müdahalenin öneminden hareketle öneriler sunmaktır. Bu çalışmada veriler, nitel araştırma veri toplama tekniklerinden biri olan doküman incelemesi ile toplanmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmamız kapsamında doküman olarak 1998, 2006 ve 2018 yıllarında Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programları ele alınmıştır. Genel olarak 2018 ile öncesindeki programların karşılaştırıldığı çalışmamızda programlarda yer alan özel eğitim grubu derslerinin durumları incelenmiştir. Araştırma sonucunda 2018 yılında güncellenen programlarda özel eğitim grubu derslerinin ders sayısı ve saati açısından azaldığı derslerin zorunlu ve seçmeli dersler olarak nitelendirildiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler : Eğitim programı, okulöncesi, sınıf öğretmenliği, özel eğitim, öğretmen yetiştirme.

*Öğr. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye, alperen.avci@alparslan.edu.tr, Orcid id: 0000-0003-2395-949

**Dr, Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, deryakeskinpalta@gmail.com, Orcid id: 0000-0002-0137-2119

INVESTIGATION OF SPECIAL EDUCATION COURSES IN PRESCHOOL AND CLASSROOM TEACHING UNDERGRADUATE PROGRAMS

Abstract

Throughout the history of education, many changes have occurred in teacher education. In our country, one of the important changes related to teacher training was the transfer of professional teaching programs to education faculties in 1997 and putting them under the coordination of YÖK. In 1997, an important step was taken towards training qualified teachers with the transfer of teaching profession programs to education faculties. The teacher training programs, which were updated in 1998, were updated again in 2006 and 2018. The teacher training programs that were most affected by these changes and updates were preschool and classroom teaching undergraduate programs. Because preschool and classroom teaching are different from other teaching programs in terms of supporting the holistic development of the child. The aim of this research is to compare and discuss the conditions of special education courses in the 1998 and 2006 preschool and classroom teaching undergraduate programs with the new program and to offer suggestions based on the importance of early diagnosis and intervention in special education. In this study, the data were collected by document analysis, which is one of the qualitative research data collection techniques, and subjected to content analysis. In our study, which generally compared the programs between 2018 and before, the situations of the special education group courses in the programs were specifically examined.

Key words : Curriculum, preschool, classroom teacher, special education, teacher education

GİRİŞ

Öğrenme insanoglu var olduğundan beri yaşam içerisinde yer alan bir kavramdır. Hayatının neredeyse tamamını öğrenerek geçiren insanın bu eylemi daha düzenli ve sistemli bir şekilde gerçekleştirebilmesi, okulların açılması süreciyle mümkün olmuştur. Okulların açılmasıyla, insanlara hem hayatı hem de akademik bilgileri öğretmekle görevli bir meslek grubu olan öğretmenlik mesleği ortaya çıkmıştır. Öğretmenlik mesleğinin ortaya çıkmasıyla, insan hayatında öğrenme ile birlikte insanlık var oldukça sürecek olan yeni bir kavram daha hayatımıza girmiştir. Tarih boyu öğretmenlik, toplumsal değerleri geleceğe aktaran, bilgiyi öğrenmek isteyenlere aktararak bilgi ve bilgiyi talep edenler arasında köprü kuran saygın bir meslek olarak hayatımızda yerini almıştır (MEB, 2017).

Ülkemizde Şubat 2022 tarihinde çıkarılan öğretmenlik meslek kanununda öğretmen ve öğretmen niteliği şöyle tanımlanmaktadır. Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon/öğretmenlik meslek bilgisi bakımından aranacak nitelikler Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur(ÖMK, 2022).

Çağın ortaya çıkarmış olduğu gelişimler, değişimler ve ihtiyaçlar öğretmene mesleki anlamda yeni anlamlar yüklemektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlik mesleği insanların sorumluluğu taşıyabilecek yeterliliklere sahip olmalı ve sürekli gelişime açık olmalıdır (MEB, 2017). Eğitim tarihi boyunca öğretmenlerin gelişim ve değişime ayak uydurabilmesi ve gerekli yeterliliklere sahip olması amacıyla nitelikli öğretmen yetiştirilmesi için öğretmen yetiştirme programlarında değişimlere gidilmiştir. Öğretmen yetiştirme programlarında yapılan değişimlerle, öğretmen adaylarının, alanıyla ilgili mesleki bilgi ve beceriler yönünden yeterli bir donanıma sahip olmaları amaçlanmış; sosyal, kültürel, entelektüel yönden donanımlı ve gelişmiş bir kişiliğe sahip olarak yetiştirilmesi, daha insani ve erdemli bir ülkenin ve dünyanın inşasında aktif rol alması hedeflenmiştir (YÖK, 2018).

Ülkemizde nitelikli öğretmen yetiştirilmesi amacıyla öğretmen yetiştirme programlarının üniversitelere aktarılmış ve yapılan ilk değişiklik 1997 yılında hazırlanan öğretmenlik eğitim programında yer alan aksaklıkları gidermek olmuştur. Bu amaçla 2006 yılında öğretmenlik meslek programları güncellenmiştir. Öğretmenlik meslek programlarındaki son değişim ise Milli

Eğitim Bakanlığı Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri ve Öğretmen Strateji Belgesi dikkate alınarak 2018 yılında gerçekleştirilmiştir.

Öğretmen yetiştirme programlarında 1997 yılından 2018'e kadar gerçekleştirilen değişim ve güncellemelerden en fazla etkilenen programlar, çocuğu bütünsel açıdan eğitmeleri sebebiyle okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programları olmuştur. Ülkemizde erken çocukluk döneminden sorumlu öğretmen grupları okulöncesi ve sınıf öğretmenleridir ve bu öğretmen gruplarının mesleki yeterlilikleri ve donanımlarının ortak olması beklenmektedir (Kamışlı, Karşlı Çakmak ve Olkun, 2020). Okulöncesi eğitim programı çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra bütün gelişim alanlarında görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır (MEB, 2013).

Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenleri, öğrencilerin eğitim hayatında karşılaşmış oldukları ilk öğretmenler oldukları için öğrencilerin özel gereksinim ve ihtiyaçlarının belirlenip bunların karşılanmasında öncüdürler. Okulöncesi ve sınıf öğretmenleri öğrencilerin küçük yaşlarda özel gereksinimlerini fark edip bunu aile ile paylaşarak öğrencilerin özel eğitim açısından desteklenmesinde etkili rol almakla birlikte kaynaştırma eğitimleri ile birçok özel ihtiyacı olan öğrencinin eğitimine birebir destek olmaktadır. Özellikle kaynaştırma sürecinde özel eğitim farkındalığı yüksek, öğrencinin ihtiyaçlarını bilen ve ihtiyaçlara yönelik yeterliliğe sahip bir öğretmen özel eğitimli bir öğrenci için çok önemlidir. Çünkü iyi tanınmış ve yönlendirilmiş bir özel gereksinimli öğrenci kendisinin ulaşabileceği en yüksek hedefine ulaşmada büyük başarılar elde edebilir (Taş, 2019). Sınıfında özel gereksinimli öğrenci bulunan öğretmen, öğrencinin bireysel özelliklerini ve var olan performansını göz önünde bulundurarak; eğitim programını öğrenciye göre uyarlayabilmeli, özel gereksinimli öğrenci için uygun olan etkili öğretim yöntemleri belirleyebilmeli, bu yöntemleri uygulayabilmek için yeterli bilgi ve donanıma sahip olmalı, öğrencinin olası problem davranışlarını en iyi şekilde yöneterek davranış değiştirme tekniklerini uygulayabilmeli, öğrenci için BEP hazırlayabilmeli ve aynı zamanda sınıftaki normal gelişim gösteren öğrencilere özel gereksinimli arkadaşının durumunu paylaşarak olumlu sınıf iklimi geliştirebilmelidir (Geç, 2020). Özel eğitimde erken tanı ve müdahalenin öneminden hareketle okulöncesi ve ilkokulda belirti gösteren bireylerin belirlenmesi özel eğitime yönelik bilgi ve farkındalık sahibi öğretmenler tarafından gerçekleştirilebilir. Temel eğitim sürecinde öğretmenlerin özel gereksinimli öğrenciye yönelik tutumları öğrencinin gelecekteki sosyal ve akademik yaşantısını büyük ölçüde etkilediği bilinmelidir. Bu nedendir ki öğretmenlerin farkındalık içerisinde

hareket etmeleri gerekmektedir. Okulöncesi ve Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli bir öğrenciyle karşılaştıkları süreçleri sağlıklı ve etkili bir şekilde geçirerek özel bir öğrencinin geleceğine dokunması ve aileyi bu süreçte bilgilendirmelerinde ise şüphesiz eğitim hayatında özel eğitime yönelik aldığı eğitimlerin yeri yadırganamaz.

Bu çalışmada, özel eğitim öğrencilerinin eğitsel gelişiminde okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin öneminden hareketle söz konusu öğretmenlik programlarında gerçekleştirilen değişiklikler esas alınmıştır. Genel olarak 2018 ile öncesindeki programların karşılaştırıldığı çalışmada, programlarda yer alan özel eğitim grubu derslerin içerik, saat, akts ve ders türü özel olarak incelenmiştir.

Araştırmanın amacı Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarında yer alan Özel Eğitim grubu derslerini incelemektir. Bu amaçla gerçekleştirilen araştırmanın problem cümlesi, "Okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programında özel eğitim grubu derslerin içerik, saat, akts ve ders türü nasıldır?" olarak oluşturulmuştur. Araştırmanın problem durumunu derinlemesine inceleyebilmek amacıyla alt problem durumları şöyle oluşturulmuştur.

- a) 1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu dersleri nelerdir?
- b) 1998,2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan Özel Eğitim grubu derslerin içerikleri nasıldır?
- c) 1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu derslerin tüm derslere göre ağırlıkları nasıldır?
- d) 2018 yılında güncellenen Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programı özel eğitim grubu derslerin alınacağı yarıyıllar nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli ve Veri Toplama

Bu araştırma nitel araştırma desenine uygun olarak yapılandırılmıştır. Araştırmada veriler, nitel veri toplama tekniklerinden doküman analizi kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmada YÖK tarafından 2018-2019 eğitim-öğretim yılında uygulamaya koyulan okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programı incelenmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, bir araştırma problem hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanların ve ilgili konuda birden

fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Veri Analizi

Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programları üzerine birçok araştırma olmasına rağmen güncellenen programda yer alan özel eğitim grubu derslerin incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu durumdan hareketle araştırmada, 1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenliği Lisans Programları ve Özel Eğitim dersleri niteliksel ve niceliksel olarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla öncelikle 1998, 2006 ve 2018 Sınıf öğretmenliği lisans programları tüm dersleri, toplam kredileri, spor-sanat grubu dersleri ve onların kredileri analiz edilmiştir. Daha sonra ise bu programlarda yer alan dersler ve kredilerin karşılaştırılmasına geçilmiştir. Analizler tablo ve görseller ile birlikte verilmiştir.

Araştırmada 1998, 2006 ve 2018 programlarından elde edilen veriler programlarda yer alan derslerin saatleri, aktsleri, tüm dersler içerisinde ki oranları ile ders türleri doğrultusunda iki uzman tarafından analiz edilmiştir. Çalışmanın güvenilirliği araştırmacılar dışında 2 uzman tarafından elde edilen verilerin tekrar kategorilendirilmesi ile gerçekleştirilmiş Miles ve Huberman(1994) güvenilirlik katsayısı ile hesaplanarak yapılmıştır. Verileri analiz eden araştırmacılar ile bağımsız araştırmacılar arasındaki uyum %100 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda çalışmanın güvenilir olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi “1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu dersleri nelerdir?” olarak belirlenmiş olup elde edilen veriler ve bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. 1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu dersleri

Bölüm	Yıl	Ders Adı	Ders Türü	T	U	K	AKTS
Okul Öncesi Öğretmenliği	1998	Özel Eğitim	Zorunlu	1	2	2	-
	2006	Özel Eğitim	Zorunlu	2	0	2	-
	2018	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Zorunlu	2	0	2	3
	2018	Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu	Seçmeli	2	0	2	4
	2018	Öğrenme Güçlüğü	Seçmeli	2	0	2	4
	2018	Hastanede Yatan Çocukların	Seçmeli	2	0	2	4

		Eğitimi					
Sınıf Öğretmenliği	2018	Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama	Seçmeli	2	0	0	4
	2018	Türk İşaret Dili	Seçmeli	2	0	2	4
	2006	Özel Eğitim	Zorunlu	2	0	2	-
	2006	İlköğretimde Kaynaştırma	Zorunlu	2	0	2	-
	2018	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Zorunlu	2	0	2	3
	2018	Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu	Seçmeli	2	0	2	4
	2018	Öğrenme Güçlüğü	Seçmeli	2	0	2	4
	2018	Türk İşaret Dili	Seçmeli	2	0	2	4

Tablo 1’de 1998, 2006 ve 2018 yıllarında okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu dersleri gösterilmiştir. Tablo okulöncesi öğretmenliği açısından incelendiğinde; 1998 Okulöncesi Öğretmenliği lisans programında özel eğitim ders grubu dersleri içerisinde yer alan 1 dersin olduğu ve bu dersin öğretim programında zorunlu ders olarak yer aldığı gözlenmektedir. Özel Eğitim dersinin zorunlu olarak okulöncesi öğretmeni yetiştirme programında yer alması oldukça önemliken özel eğitime yönelik tek bir dersin programda yer alması öğretmen yeterliliğinin sağlanması açısından oldukça yetersizdir. Tek bir dersin yetersiz olmasına rağmen 1998 programında özel eğitim grubu dersin uygulamalı ders niteliği taşıması programı diğerlerinden ayrıcalıklı önemli kılmaktadır. 2006 Okulöncesi Öğretmenliği lisans programları yine özel eğitim grubu dersleri açısından incelendiğinde 8 yarıyıllık programda sadece bir dersin yer alması oldukça yetersizdir. Ayrıca 2006 yılındaki güncelleme ile özel eğitim dersi uygulaması kaldırılarak ders yalnızca teoriye dayalı bir ders olmuştur. Bu açıdan bakıldığında 2006 yılında programda yapılan güncelleme özel eğitim grubu dersleri açısından okulöncesi programını olumsuz yönde etkilemiş ve özel eğitim açısından programı önceki programa göre yetersizleştirmiştir. 2018 yılında gerçekleştirilen güncelleme ile Okulöncesi Lisans programında yer alan özel eğitim grubu dersleri incelendiğinde ders sayısının 5’e çıkmasına rağmen derslerin zorunlu ve seçmeli dersler olarak gruplandırıldığı göze çarpmaktadır. Programda özel eğitime yönelik zorunlu ders “Özel Eğitim ve Kaynaştırma” olarak yer alırken, seçmeli dersler ile özel eğitimin farklı dalları açısından kendilerini geliştirecek dersleri seçmelerine fırsat verebilir ve mesleki yeterlilik açısından katkı sağlayabilir.

Tablo 1 Sınıf öğretmenliği lisans programı açısından ele alındığında 1998 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında özel eğitime yönelik bir dersin yer almadığı bulgusu elde edilmiştir. 2006 yılında güncellenen lisans programında ise 1998 programının aksine sınıf öğretmenliği programında özel eğitime yönelik olarak

2 farklı ders eklenmiştir. 2006 yılında programa eklenen dersler ile sınıf öğretmenlerinin özel eğitim ve kaynaştırma konularında bilgi ve farkındalıklarını arttırarak özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermeleri beklenmiştir. 2018 yılındaki son güncelleme ile sınıf öğretmenliği lisans programında 2006 programında yer alan 2 zorunlu ders birleştirilerek tek ders altında toplanmış ve özel eğitime yönelik 3 farklı seçmeli ders konulmuştur. Özel eğitim alanında farklı seçmeli derslerin konulması öğrencilerin bilgi ve farkındalık seviyelerini arttırma konusunda oldukça önemliyken kaynaştırma gibi geniş yelpazede ele alınması gereken bir dersin özel eğitim dersi altına sıkıştırılması sınıf öğretmeni adaylarının bu konuda yetersiz bir eğitim almalarına ve özel eğitim ile ilgili yetersiz bilgi sahibi olmalarına sebep olabilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “1998,2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan Özel Eğitim grubu derslerin içerikleri nasıldır?” olarak belirlemiş olup lisans programlarında yapılan incelemeler sonucunda dersler ve ders içerikleri Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2. 1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu ders içerikleri

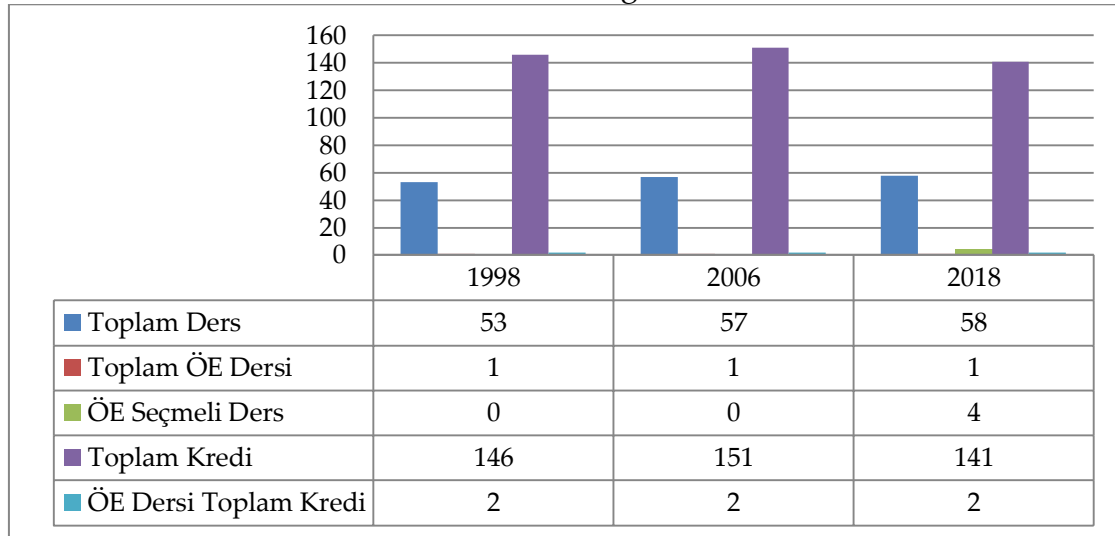
Bölüm	Yıl	Ders	İçerik
Okul Öncesi Öğretmenliği	1998	Özel Eğitim	Özel Eğitimin tanımı ve tarihçesi, özürlü kişinin tanımı, nasıl öğreniyoruz, nörolojik özürllüer, epilepsi, hiperkinetik çocuklar, ihmal edilmiş çocuklar, uzun süre hastalığı olan çocuklar ve bunların hastanelerde ve evde özel eğitimleri. Özel eğitimin temel ilkeleri özel eğitimde yönetsel düzenlemeler ve entegrasyon, zihinsel engelli çocuklar , özel öğrenme güçlüğü, konuşma özürlü çocuklar, uyum güçlüğü ve davranış bozukluğu gösteren çocuklar, üstün zekalı çocuklar , görme özürlü çocuklar, işitme özürlü çocuklar, bedensel engelli çocuklar. Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi, özel eğitimde anne baba eğitiminin önemi, dünya ve Türkiye’de ki özel eğitim sistemi.
	2006	Özel Eğitim	Özel eğitimin tanımı, özel eğitimle ilgili temel ilkeler, engelliliği oluşturan nedenler, erken tanı ve tedavinin önemi, okul öncesi eğitimde özel eğitimin önemi, engele bakışla ilgili tarihsel yaklaşım, zihinsel engelli, işitme engelli, görme engelli, bedensel engelli, dil ve iletişim bozukluğu olan, süregelen hastalığı olan, özel öğrenme güçlüğü gösteren, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan, otizm ve üstün yetenekli çocukların özellikleri ve eğitimleri, farklı gelişen çocukların oyun yoluyla eğitimi, özel eğitime muhtaç çocuk çocukların ailelerinde gözlenen tepkiler, ülkemizde özel eğitimin durumu , bu amaçla kurulmuş kurum ve kuruluşlar.

	2018	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Özel eğitimle ilgili temel kavramlar; özel eğitimin ilkeleri ve tarihsel gelişimi; özel eğitimle ilgili yasal düzenlemeler; özel eğitimde tanı ve değerlendirme; öğretimin bireyselleştirilmesi; kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri; ailenin eğitime katılımı ve aileyle işbirliği; farklı yetersizlik ve yetenek gruplarının özellikleri; farklı gruplara yönelik eğitim yaklaşımları ve öğretim stratejileri; sınıf yönetiminde etkili stratejiler ve davranış yönetimi.
		Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarılama	Bireyselleştirme kavramı ve eğitimdeki önemi; bireyselleştirme için yapılması gerekenler: müfredata dayalı değerlendirme, kaba değerlendirme, ölçüt bağımlı ölçme aracı hazırlama, değerlendirmede uyulması gereken kurallar; uzun dönemli ve kısa dönemli öğretim amaçları belirleme; kaynaştırma/ bütünleştirme için sınıf ve okullarda yapılabilecek düzenlemeler; öğretimi uyarılama; kaynaştırma/ bütünleştirme sınıflarında bireyselleştirme ve uyarılama örnekleri.
Sınıf Öğretmenliği	2006	Özel Eğitim	Özel eğitimin tanımı, özel eğitimle ilgili temel ilkeler, engelliliği oluşturan nedenler, erken tanı ve tedavinin önemi, okul öncesi eğitimde özel eğitimin önemi, engele bakışla ilgili tarihsel yaklaşım, zihinsel engelli, işitme engelli, görme engelli, bedensel engelli, dil ve iletişim bozukluğu olan, süregelen hastalığı olan, özel öğrenme güçlüğü gösteren, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan, otizm ve üstün yetenekli çocukların özellikleri ve eğitimleri, farklı gelişen çocukların oyun yoluyla eğitimi, özel eğitime muhtaç çocuk çocukların ailelerinde gözlenen tepkiler, ülkemizde özel eğitimin durumu , bu amaçla kurulmuş kurum ve kuruluşlar.
		Kaynaştırma	Kaynaştırmanın tanımı ve temel ilkeleri, kaynaştırma öğrencilerinin temel özellikleri, kaynaştırma öğrencilerinin sınıftaki özellikleri, diğer öğrencilerle olan sosyal ilişkileri ve öğretim durumları, kaynaştırma uygulamalarında öğretim programları, programın amaçları, ve uygulanması, kaynaştırma programının bireyselleştirilmiş eğitim programları ile desteklenmesi, kaynaştırma eğitime yönelik yöntem ve teknikler, yarı zamanlı ve tam zamanlı kaynaştırma uygulamaları ve değerlendirme.
	2018	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Özel eğitimle ilgili temel kavramlar; özel eğitimin ilkeleri ve tarihsel gelişimi; özel eğitimle ilgili yasal düzenlemeler; özel eğitimde tanı ve değerlendirme; öğretimin bireyselleştirilmesi; kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri; ailenin eğitime katılımı ve aileyle işbirliği; farklı yetersizlik ve yetenek gruplarının özellikleri; farklı gruplara yönelik eğitim yaklaşımları ve öğretim stratejileri; sınıf yönetiminde etkili stratejiler ve davranış yönetimi.
Ortak Dersler	2018	Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun (DEHB) tanımı ve özellikleri; DEHB'nin temel belirtileri (dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik); DEHB'nin çocuk üzerinde sosyal, duygusal ve okul başarısı yönünden etkileri; DEHB'nin nedenleri; DEHB oluşumunda risk faktörleri; DEHB tipleri; DEHB olan çocuklara yaklaşım biçimleri; DEHB olan öğrencilerin yönlendirilmesi; DEHB olan çocukların eğitimi; okul-aile işbirliğinin sağlanması.

Öğrenme Güçlüğü	Öğrenme güçlüğü'nün tanımı, özellikleri ve sınıflandırılması: Eğitsel, psikolojik, tıbbi etmenler; yaygınlık ve görülme sıklığı; öğrenme güçlüğü'nün nedenleri; erken müdahale; müdahaleye tepki modeli; tarama/tanılama: tıbbi, gelişimsel ve eğitsel tarama/tanılama; akademik ve akademik olmayan özellikler; ekip ve işbirliği; eğitim-öğretim ortamları; bilimsel dayanağı olan uygulamalar; okuma, yazma ve matematik becerilerini destekleme; akademik olmayan becerileri destekleme.
Türk İşaret Dili	İşaret diliyle ilgili temel kavramlar; Türk işaret dili, tarihi ve özellikleri; Türk işaret dilinde harfler; ses bilgisi; işaretin iç yapısı, eşzamanlılık ve ardışıklık; ses bilgisi açısından el alfabesi; işaret dilinde şekil bilgisi, işaretin yapısı ve biçimlenişi; sözcük sınıfları ve zamirler; işaret dilinde söz dizimi; sözcük dizilişi, cümle türleri; soru cümleleri; işaret dilinde anlambilim; anlam ve gönderim, anlam türleri, deyimler; Türk işaret dili ile karşılıklı konuşma.

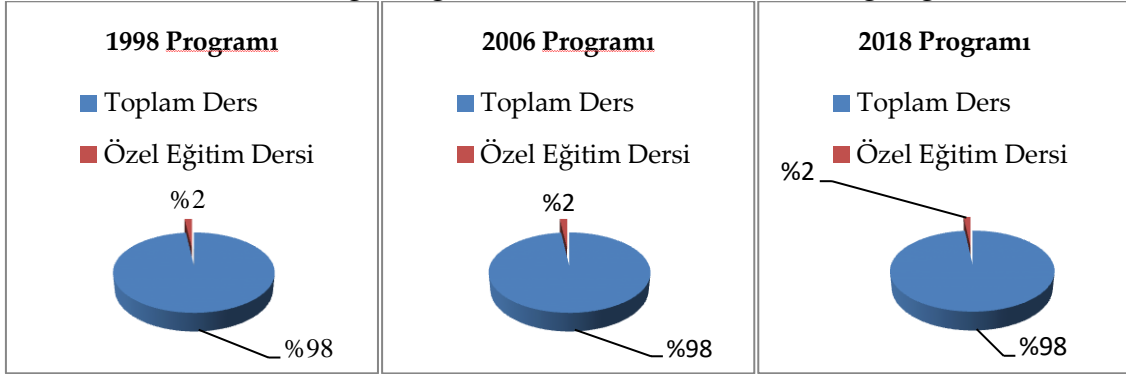
Araştırmanın üçüncü alt problemi "1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu derslerin tüm derslere göre ağırlıkları nasıldır?" olarak belirlenmiş olup yapılan incelemeler neticesinde elde edilen bulgular Tablo 3'de verilmiştir

Tablo 3. Okulöncesi lisans programında yer alan özel eğitim grubu derslerin niceliksel dağılımı

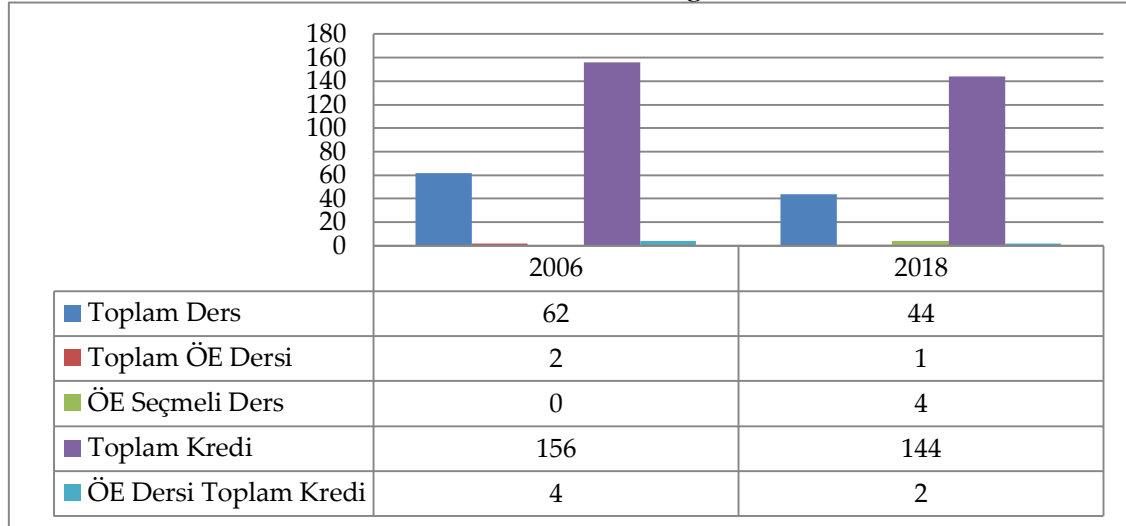
1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programlarının karşılaştırıldığı yukarıdaki tabloya göre özel eğitim grubu derslerin tüm programlara göre ders sayısı ve kredilerindeki niceliksel yetersizlik ortadadır.

Tablo 4. 1998, 2006 ve 2018 okulöncesi öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu derslerin tüm derslere ağırlığı

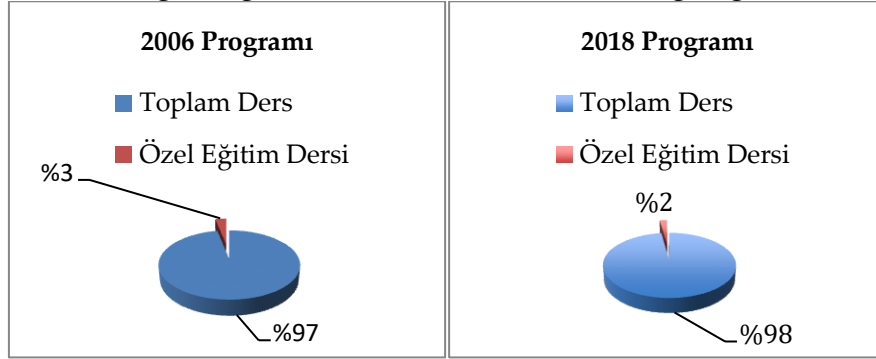
1998, 2006 ve 2018 Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programında yer alan Özel Eğitim grubu derslerin tüm derslere göre ağırlıklarına baktığımızda; 1998, 2006 ve 2018 programlarında yer alan Özel Eğitim grubu derslerinin programdaki tüm derslerin %2'sini oluşturduğu gözlenmiştir. Öğretim programlarının özelliklerinden biri de toplumun ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmasıdır. Yıllar geçtikçe özel eğitim farkındalığı ve bilgi ihtiyacının artmasına rağmen, okulöncesi lisans programında niceliksel bir farklılığın olmadığı ortadadır.

Tablo 5. Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan özel eğitim grubu derslerin niceliksel dağılımı

1998, 2006 ve 2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarının karşılaştırıldığı yukarıdaki tabloya göre özel eğitim grubu derslerin tüm programlara göre ders sayısı ve kredilerindeki niceliksel yetersizlik ortadadır. 2006 yılında yer alan 2 ders 2018 yılında 1 ders sayısına düşerken ders sayına paralel olarak özel eğitim grubu derslerine ait kredilerde de düşüş gözlenmiştir.

Tablo 6. 2006 ve 2018 sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan özel eğitim grubu derslerin tüm derslere ağırlığı

2006 ve 2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan Özel Eğitim grubu derslerin tüm derslere göre ağırlıklarına baktığımızda; 2006 yılında özel eğitim grubu derslerin tüm derslerin %3'ünü ve 2018 programlarında yer alan Özel Eğitim grubu derslerinin ise programdaki tüm derslerin %2'sini oluşturduğu gözlenmiştir. 2018 sınıf öğretmenliği lisans programında artış olması beklenen zorunlu özel eğitim grubu derslerinin sınıf öğretmenliği özelinde niceliksel ağırlığının azaldığı ortadadır.

Araştırmanın dördüncü ve son alt problemi "2018 yılında güncellenen Okulöncesi ve Sınıf öğretmenliği lisans programı özel eğitim grubu derslerin alınacağı yarıyıl nasıldır?" olarak belirlenmiş olup elde edilen veriler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. 2018 yılında güncellenen okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programı özel eğitim grubu derslerin alınacağı yarıyıl

Bölüm	Ders Adı	Ders Türü	Alınacağı Yarıyıl
Okul Öncesi Öğretmenliği	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Zorunlu	VIII
	Seçmeli Dersler	Seçmeli	III, IV, V, VI, VII, VIII
Sınıf Öğretmenliği	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Zorunlu	VII
	Seçmeli Dersler	Seçmeli	III, IV, V, VI, VII, VIII

Güncellenen Okulöncesi Öğretmenliği programında yer alan zorunlu özel eğitim grubu dersinin alınacağı yarıyıl incelendiğinde eski programda VI. yarıyıl yer alan Özel Eğitim VIII. yarıyıldan alındığı gözlenirken seçmeli derslerin III. Yarıyıldan itibaren verilebileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Yine

güncellenen Sınıf Öğretmenliği programında yer alan yer alan zorunlu özel eğitim grubu dersinin alınacağı yarıyıl incelendiğinde eski programda VII. Yarıyıl da yer alan Özel Eğitim dersi ile VIII. Yarıyıl da yer alan kaynaştırma derslerinin birleştirilmiş bir halde VII. Yarıyıl da verildiği gözlenmiştir. Sınıf öğretmenliği lisans programında da okulöncesi lisans programında olduğu gibi seçmeli özel eğitim grubu derslerin III. Yarıyıldan itibaren verilebileceği gözlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Türkiye’de 1998, 2006 ve 2018 yıllarında güncellenen okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programları, özel eğitim grubu dersleri bağlamında incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, okulöncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarında genel olarak zorunlu ders sayıları azaltılmış, seçmeli ders sayıları artmış ve bazı alan eğitimi dersleri seçmeli ders kategorisine alınmıştır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, bu durumun alanda yetişecek öğretmen adaylarında bilgi eksikliğine yol açabileceği düşünülmektedir (Yurdakal, 2018; Zelyurt, 2021). 1998 ve 2006 Okulöncesi Öğretmenliği Lisans programları karşılaştırıldığında 1998 programında 53 olan toplam ders sayısı 57’ye çıkartılmıştır. Lisans programının 1998 yılındaki toplam kredisi 146 iken güncelleme ile 151’e yükselmesine rağmen; özel eğitim grubu ders sayıları veya kredilerinde her hangi bir artış yaşanmamıştır. Özel eğitim grubu derslerinin 1998 ve 2006 programlarında tüm derslerin %2’sini oluşturması, programın özel eğitime yönelik beklentileri karşılamadığını göstermektedir. Blanton, Pugach ve Boveda (2014)’a göre öğretmen yetiştirme sürecinde, genel ve özel öğretmen eğitiminde öğretmen yetiştirme programları özel eğitim alanında yeterli derinlik sağlamalıdır. Özellikle okulöncesi eğitim özel eğitim hizmetlerine gereksinim duyan öğrencileri tanımada önemli bir yere sahiptir (Gullo, 2005). Bu açıdan bakıldığında güncellenen programın, öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamayacağı düşünülmektedir.

1998 ve 2006 Sınıf Öğretmenliği Lisans programları karşılaştırıldığında, 1998 programında 59 olan toplam ders sayısının 62’ye çıkartıldığı gözlenmiştir. Lisans programının 1998 yılındaki toplam kredisi 152 iken güncelleme ile 156’ya yükseltilmiştir. 1998 programında özel eğitime yönelik her hangi bir ders yok iken 2006 yılında güncellenen programda özel eğitime yönelik 2 dersin programa eklenmesi oldukça önemli bir gelişmedir. Genel olarak 2018’de güncellenen Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenliği Lisans Programları, öncesinde uygulanan öğretim programları ile ders sayıları açısından karşılaştırıldığında; okulöncesi öğretmenliği programında ders sayılarının artmasına karşın özel

eğitime y3nelik derslerin niceliksel olarak değişmediği g3r3l3rken; sınıf 3đretmenlięi programında ders sayılarının azalmasına paralel olarak 3zel eğitim grubu derslerinin azaldığı g3zlenmiştir. 3zellikle 1998 Okul3ncesi 3đretmenlięi programında 3zel eğitim dersinin uygulamalı bir ders olarak yer alması yapılan araştırmalarda 3đretmen adaylarının uygulamalı ders beklentilerini desteklemektedir (şahin, Kartal ve İmamoğlu, 2013). 1998 yılında uygulanan okul3ncesi programında, 3zel eğitim dersinin uygulamalı olmasına rağmen; 2006 ve 2018 programlarında 3zel eğitime y3nelik uygulamanın olmaması, okul3ncesi 3đretmen adaylarının beklentileri ile ters d3şmektedir. Sınıf 3đretmenlięi lisans programlarında yer alan 3zel eğitim derslerinin uygulama eksikliği de sınıf 3đretmenlerinin lisans programlarına y3nelik g3r3şleri ile ters d3şmektedir; 3nk3 Kılıç 3zmen (2019)'in ger3ekleştirdiği 3alışmada, 3đretmenlerin iyi bir sınıf 3đretmeni olarak yetişmeleri i3in lisans programında uygulamaya ağırlık verilmesi gerektiği d3ř3ncesi hakimdir. Okul3ncesi ve sınıf 3đretmenlięi lisans programlarında yer alan 3zel eğitime y3nelik derslerin uygulama ve niceliksel olarak yetersiz olmasına rağmen 2018 programında 3zel eğitim ve kaynaştırma gibi zorunlu bir dersin yanında 3đrenme g3cl3ę3ne ilişkin ayrı bir se3meli dersin olması 3nemlidir (Yurdakal, 2018).

G3ncellenen programlarda bazı derslerin sınıf d3zeyleri değişmiş olup, bu değişikliklerden bazıları olumsuz olarak yorumlanmaktadır (Yurdakal, 2018). 3yle ki 3đretmen adaylarının 3zel eğitim ve kaynaştırma derslerini 3đrenim hayatlarının son d3nemlerinde almaları onları i3erisinde buldukları sınav s3recinde derse y3nelik ilgilerini d3ř3rebilir. Yine bu dersin son d3nem alınması 3đretmenlik uygulaması/staj s3recinde 3zel eğitime ihtiya3ı olan bireylerle ve ne yapacaklarını bilmedikleri durumlarla karşılaşmaları kendilerini mesleki a3ıdan yetersiz g3rmelerine sebep olabilir. Bu nedendir ki dersin daha erken d3nemde verilmesi mesleki yeterlilik a3ısından 3nemli olacaktır. 3đretmenlerini ihmal eden eğitim sistemlerinin başarılı olması beklenemez. Eğitim programlarını 3ağın gerekliliklerine uygun hale getirmek i3in hem T3rkiye hem de diğer 3lkeler i3in b3y3k bir emek sarf etmekte ve eğitim programlarında g3ncellemelerde bulunmaktadırlar (Tuncer ve Berkant, 2018). 3zel eğitim 3đretmenliklerinin durumuyla alakalı 3alışmalara bakılacak olunursa; Almanya, Fransa ve İtalya gibi 3lkelerde 3zel eğitim 3đretmeni, 3đretmenlik eğitimini tamamlamış ve 3đretmenlik stat3lerini kazanmış kişilere verilen ek eğitimler neticesinde yetiştirilmektedir. İngiltere'de, T3rkiye'deki gibi sınıf 3đretmenlięi programlarında, 3zel eğitim ihtiya3ı olanların belirlenmesine y3nelik dersler yer almaktadır. (Kilimci, 2006). Estonya'da, 3zel eğitim ihtiya3ı olan 3đrenciler kapsayıcı eğitim ilkesi kapsamında normal okullarda eğitim alırlar. T3rkiye'de olduğu gibi Estonya'da da kaynaştırma

uygulamaları için öğretmenlerin ihtiyaç duyacakları bilgi ve becerileri kazandıracak olan “Özel Eğitim” dersi niteliğinde “Inclusive Education” dersi tüm öğretmenlik programlarında yer almaktadır (Önder ve Vezne, 2021). İsviçre’de sınıf öğretmenliği yetiştirme programlarında özel eğitime yönelik derslerin 4 yıl boyunca yer aldığı görülmektedir. Türkiye’de ise bu durumun aksine özel eğitim dersleri son yılda verilmektedir (Ergun, 2015). Yukarıda bahsi geçen, çeşitli ülkelerde uygulanan eğitim sistemleri ve bu çalışmada elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak denilebilir ki; özel eğitime yönelik teorik ve uygulamalı derslerin öğretmenlik eğitimi programlarının her seviyesinde verilmesi, öğretmen adayları açısından faydalı olabilir.

Genel olarak bakıldığında, güncellenen Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenliği Lisans Programlarında yer alan özel eğitim grubu derslerinde her defasında sınırlamalara gidildiği görülmektedir. Özel eğitime yönelik bilgiye sahip okulöncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk gelişimi ve eğitiminde erken tanıdan müdahaleye varan süreçte oldukça önemli bir yere sahip olduğu yapılan birçok araştırmada (Kargın, 2004; Sucuoğlu ve Kargın, 2006; Ummanel ve Gürkan, 2017; Avcı ve Beyhan, 2022) ortaya çıkarılmasına rağmen okulöncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitiminde bu derslerden sınırlamalara gidilmesi büyük bir yanlış olarak düşünülebilir. 2018 yılında güncellenen programda Özel Eğitim Grubu ders sayılarının azaltıldığı ve derslerin zorunlu ve seçmeli dersler olarak gruplandırıldığı gözlemlenmiştir. Önceki programda yer alan bazı derslerin tek bir ders altında birleştirilmesi oldukça önemli bir değişikliktir. Sınıf öğretmenliğinde özelinde kaynaştırma dersinin temel bilgi ve becerileri kazanılmadan diğer öğretim dersleri içerisinde karşısına çıkma olasılığı oldukça yüksektir. Bu durum öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik temel becerilerden yoksun bir şekilde öğretim yapmasına sebep olabileceği gibi; özel eğitim grubu öğrencilerinin ihtiyaç ve beklentilerinin doyurulması açısından oldukça büyük bir eksiklik yaratacaktır. Özellikle son yıllarda, giderek artan bir şekilde, özel eğitime ihtiyaç duyulan konulardan biri olan ‘öğrenme güçlüğü’ ile ilgili gerekli bilgi ve becerileri kavratacak zorunlu bir dersin okulöncesi ve sınıf öğretmenliği programlarında yer almasının oldukça önemli ve gerekli olduğuna inanılmaktadır. Çocukların akademik hayatlarının başlarında, ilk karşılaşılan kişiler okulöncesi ve sınıf öğretmenleridir. Bu sebeple, okulöncesi ve sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, gerekli özel öğrenme ve öğretme teknikleri konusunda eğitilmeleri için, öğretim yöntem ve teknikleri dersinden ayrı bir özel eğitim dersinin programda yer alması mesleki açıdan oldukça önemli ve gereklidir. Okulöncesi ve sınıf öğretmenleri çocuğun duyuşsal ve bilişsel gelişiminin en yoğun olduğu dönemde öğrenciler ile ilişki içerisindeyken özellikle özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ve ailelerine yönelik olarak akademik beceri

derslerinin dışında duyuşsal ve sosyal desteğe yönelik dersler almalıdırlar. Okulöncesi ve sınıf öğretmenliği programlarına özel eğitim uygulama derslerinin konulması mesleki gerekliliktir. Sonuç olarak denilebilir ki; programa eklenecek olan özel eğitim uygulama derslerinin, hem öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkıda bulunacağına hem de çocukların zihinsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerine olumlu yönde katkıda bulunacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Avcı, A. & Beyhan, N. (2022). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik öğretmen yeterliliklerinin incelenmesi . *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* , 4 (1) , 43-59 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akef/issue/68985/1092279>
- Blanton, L. P., Pugach, M. C., & Boveda, M. (2014). *Teacher education reform initiatives and special education: Convergence, divergence, and missed opportunities* (Document No. LS-3). Retrieved from University of Florida, Collaboration for Effective Educator, Development, Accountability, and Reform Center website: <http://cedar.education.ufl.edu/tools/literature-syntheses>.
- Ergun, M. (2015). İsviçre ve ttürkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması . *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* , 16 (1) , 35-54 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59451/854128>
- Geç, H. E. (2020). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere uygulanan erken çocukluk döneminde özel eğitim programının etkililiği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, EDİRNE.
- Gullo, D. F. (2005). *Understanding Assessment and Evaluation in Early Childhood Education*. New York, NY: Teachers College Press.
- Kamışlı, H., Karşlı Çalamak, E. ve Olkun, S. (2020). Okul öncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarının çocuğun bütünsel gelişimi açısından değerlendirilmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(2), 451-467.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: Tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Kılıç Özmen, Z. (2019). 2018 Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi . *Anadolu Journal Of Educational Sciences International* , 9(2) , 521-548 . DOI:10.18039/ajesi.577387.
- Kilimci, S. (2006). *Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Adana.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- Miles, M. B., & Huberman, A. (1994). *Qualitative data analysis : an expanded sourcebook*. California: Sage Publications.
- Önder, B. & Vezne, R. , (2021). Estonya ve Türkiye özel eğitim öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırmalı analizi. Veysel Temel(Ed.),

- INSAC Academic Developments on Social and Education Sciences* içinde (s. 331-365). Duvar Kitabevi, İzmir.
- Şahin, Ç. , Kartal, O. Y. & İmamoğlu, A. (2013). Okul öncesi öğretmen yetiştirme programı hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri . *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* , 14 (1) , 101-118 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59473/854635>.
- Taş, Y. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının özel eğitim gerektiren çocukların eğitimi ile ilgili yeterliklerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Tuncer, M. & Berkant H. G. (2018). Öğretmen yetiştirme programlarının özellikleri. Ergün, Oral ve Yazar (Ed.), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz (dün, bugün ve yarın) içinde* (s. 93-130). Ankara: Pegem Akademi.
- T.C. Resmi Gazete. 7354 Sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu. 03.02.2022. Sayı:31750, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- Sucuoğlu, B. & Kargın, T. (2006). *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları yaklaşımlar yöntemler teknikler*. İstanbul: Morpa Yayınları
- Ummanel, A. & Gürkan, T. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının özel eğitimle ilgili bazı kavramlara yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(17).<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11975>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakal, İ. H. (2018). Değişen sınıf öğretmenliği lisans program içeriğinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(29), 1483-1499.
- Yükseköğretim Kurulu (1998). Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları.
- Yükseköğretim Kurulu (2006). Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları.
- Yükseköğretim Kurulu (2018). Öğretmen yetiştirme lisans programları.
- Zelyurt, H. (2021). 2018 Okul öncesi öğretmenliği lisans programının önceki programlarla karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1452-1479. DOI: 10.17679/inuefd.975821.

Extended Abstract

Introduction

In order to train qualified teachers in our country, teacher training programs were transferred to universities and the first change was to eliminate the deficiencies in the teacher education program prepared in 1997. For this purpose, the teaching profession programs were updated in 2006. The programs that were most affected by the changes and updates in teacher training programs from 1997 to 2018 were preschool and classroom teaching undergraduate programs, as they educate the child holistically. In our country, the teacher groups responsible for early childhood are preschool and classroom teachers, and it is expected that these teacher groups will have common professional qualifications and equipment (Kamışlı, Karşlı Çakmak, & Olkun, 2020).

Preschool and Classroom Teachers are the pioneers in identifying and meeting the special needs and needs of students, as they are the first teachers that students encounter in their education life. Preschool and classroom teachers take an effective role in supporting students in terms of special education by noticing the special needs of students at a young age and sharing them with the family, and they also support the education of many students with special needs through inclusive education. Especially in the inclusion process, a teacher with a high awareness of special education, knowing the needs of the student and having the competence to meet the needs is very important for a student with special education. Because a well-known and directed student with special needs can achieve great success in reaching the highest goal that he can reach (Tas, 2019). Considering the importance of early diagnosis and intervention in special education, the identification of individuals showing symptoms in preschool and primary school can be carried out by teachers who have knowledge and awareness of special education. It should be known that the attitudes of teachers towards students with special needs greatly affect the future social and academic life of the students in the basic education process. For this reason, teachers need to act in awareness. Undoubtedly, the place of special education training in education life cannot be found strange in the fact that preschool and primary school teachers touch the future of a special student by going through the processes they encounter with a student with special needs in a healthy and effective way and inform the family in this process.

In this study, the changes made in the said teaching programs are based on the importance of preschool and classroom teachers in the educational development of special education students. In the study, in which the programs

before 2018 were compared in general, the situations of the special education group courses in the programs were specifically examined.

Method

This research was structured in accordance with the qualitative research design. In the research, the data were subjected to content analysis using document analysis, one of the qualitative data collection techniques. In the study, the preschool and classroom teaching undergraduate program, which was put into practice by YÖK in the 2018-2019 academic year, was examined. Document analysis method was used in the research. Document analysis makes it possible to analyze the documents produced within a certain time period about a research problem and the documents produced by more than one source and at different intervals on the relevant subject, based on a wide period of time (Yıldırım and Şimşek, 2006).

Findings

In this research, preschool and classroom teaching undergraduate programs, which were updated in 1998, 2006 and 2018 in Turkey, were examined in the context of special education group courses. According to the findings, the number of compulsory courses in preschool and classroom teaching undergraduate programs has been reduced in general, the number of elective courses has increased and some field education courses have been included in the elective course category. When the 1998 and 2006 Preschool Education Undergraduate programs are compared, the total number of courses from 53 in the 1998 program has been increased to 57. Although the total credits of the undergraduate program were 146 in 1998, it increased to 151 with the update; There was no increase in the number of courses or credits in the special education group. The fact that special education group courses constitute 2% of all courses in 1998 and 2006 programs shows that the program does not meet the expectations for special education.

Discussion, Result & Recommendations

According to Blanton, Pugach, and Boveda (2014), teacher training programs in general and special teacher education should provide sufficient depth in the field of special education. Especially preschool education has an important place in recognizing students who need special education services (Gullo, 2005). From this point of view, it is thought that the updated program cannot fully meet the needs of teachers and students.

Especially in recent years, it is believed that it is very important and necessary to include a compulsory course in preschool and classroom teaching programs that will make students comprehend the necessary knowledge and skills about

'learning disability', which is one of the subjects that need special education. For this reason, it is very important and necessary from a professional point of view to include a special education course separate from the teaching methods and techniques course in order to train preschool and classroom teachers on the necessary special learning and teaching techniques, taking into account the needs of individuals with special needs. Preschool and classroom teachers should take emotional and social support courses apart from academic skills courses, especially for students in need of special education and their families, while they are in contact with students during the most intense period of the child's affective and cognitive development. It is a professional requirement to include special education practice courses in preschool and classroom teaching programs. As a result, it can be said that; It is believed that the special education practice courses that will be added to the program will both contribute to the professional development of teachers and contribute positively to the mental, emotional and social development of children.